

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік та оподаткування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»

на тему: «Особливості обліку і контролю операцій транспортно-експедиторської діяльності (на прикладі ТОВ «МІРЛАНД»)»

Виконавець:

Студентка ЦЗФН

Омелянович Анастасія Сергіївна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

Бойко Ольга Станіславівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Транспортно-експедиторська діяльність і її послуги є невід'ємною частиною підприємницької діяльності, транспортних перевезень, логістики і зовнішньоекономічної діяльності. Транспортно-експедиторські послуги застосовуються для здійснення перевезень і виконують посередницькі функції. Розглядаючи сферу транспортно-експедиторської діяльності, важливо розуміти, що не кожна операція по перевезенню або транспортуванню вантажу (продукції, товару) є транспортною експедицією. В той же час будь-яка транспортна експедиція апріорі є перевезенням і транспортуванням, тобто операцією, пов'язаною з переміщенням вантажу. Ключовим моментом в даному випадку є те, що вантаж перевозиться у супроводі кого-небудь, тобто продукція транспортується як би «під контролем» і крім таких суб'єктів взаємостосунків, як вантажовідправник і вантажоодержувач, є ще одна ланка в ланцюжку перевезень – експедитор.

Надійна і якісна робота всієї автотранспортної системи є одним із основних показників стабільності функціонування всього господарського механізму держави і забезпечує вихід на світовий ринок транспортно-експедиторських послуг

Перевезення, незалежно від виду транспорту, може суттєво впливати на зміну кінцевої вартості продукту. Тому важливо забезпечити перевезення за безпечним маршрутом, з якісним сервісним обслуговуванням і при найменших витратах. У зв'язку зі зростанням ролі транспортних перевезень вантажів актуалізується питання ведення достовірного бухгалтерського обліку.

Вагомий внесок у формування теоретико-методичних і практичних засад бухгалтерського обліку операцій з транспортно-експедиторської діяльності здійснили такі науковці: М. Безродний, З. Береза, О. Васирина, В. Гізатулліна, К. Гнедіна, А. Дем'янченко, Л. Зайончик, І. Камінська, К. Кондратюк, В. Онищенко, М. Потоцька, С. Протасеня, В. Роздобудько, М. Солодишева, А. Ткаченко, О. Якубова та ін.

Метою дослідження є вивчення теоретичних та практичних питань обліку і контролю діяльності транспортно-експедиторських підприємств, аналіз їх діяльності та формулювання пропозицій щодо удосконалення механізму обліку і контролю на підприємстві.

Для досягнення окресленої мети в роботі поставлені такі **завдання**:

- Визначити сутність та правові аспекти транспортно-експедиторської діяльності;
- Дослідити організацію та особливості обліку транспортно-експедиторської діяльності;
- Навести дискусійні питання обліку транспортно-експедиторської діяльності;
- Надати загальну економічну характеристику ТОВ «МІРЛАНД»;
- Визначити особливості обліку операцій транспортно-експедиторської діяльності ТОВ «МІРЛАНД»;
- Дослідити особливості обліку транспортно-експедиторських послуг відповідно до податкового законодавства;

- Навести деякі шляхи удосконалення обліку операцій транспортно-експедиторської діяльності ТОВ «МІРЛАНД»;
- Навести загальну методику контролю операцій транспортно-експедиторської діяльності;
- Проаналізувати результати діяльності підприємства;
- Побудувати економіко-математичну модель підвищення ефективності транспортно-логістичного процесу на ТОВ «МІРЛАНД».

Об'єктом дослідження є процес інформаційного забезпечення системи обліку, контролю та аналізу транспортно-експедиторської діяльності підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних питань, загальних принципів, методичних аспектів і практичний інструментарій, пов'язаний з організацією, веденням і реалізацією ефективного обліку, контролю та аналізу транспортно-експедиторської діяльності на прикладі ТОВ «МІРЛАНД».

Методи дослідження. В процесі написання кваліфікаційної роботи при дослідженні теоретичних питань бухгалтерського обліку транспортно-експедиторської діяльності використовувались наступні методи: індукція дедукція. При порівнянні наукових підходів до обліку транспортно-експедиторської діяльності використовувались методи аналізу та синтезу. Метод спостереження та порівняння використовувався для визначення стану обліку господарських операцій ТОВ «МІРЛАНД». При побудові кореляційно-регресійної моделі для визначення впливу окремих факторів на результативний показник був використаний метод моделювання.

Інформаційною базою написання кваліфікаційної роботи є законодавчі та нормативні документи України, праці вітчизняних і закордонних вчених з питань обліку транспортно-експедиторської діяльності, спеціалізовані періодичні видання, первинні документи, облікові реєстри та форми звітності підприємства, яке досліджувалось.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади обліку операцій транспортно-експедиторської діяльності**» розглянуто сутність та правові аспекти транспортно-експедиторської діяльності, визначено організацію та особливості обліку транспортно-економічних операцій, окреслені деякі дискусійні питання обліку транспортно-експедиторської діяльності та наведені шляхи його удосконалення.

У другому розділі «**Діюча практика обліку операцій транспортно-експедиторської діяльності**» проаналізовано порядок ведення обліку транспортно-експедиторських операцій на ТОВ «МІРЛАНД», розглянуто первинні документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку досліджуваного підприємства, а також фінансову звітність. Визначено особливості обліку транспортно-експедиторської діяльності підприємства для цілей оподаткування. Розроблено ряд рекомендацій, щодо поліпшення обліку операцій на ТОВ «МІРЛАНД».

У третьому розділі «**Теоретичні та практичні питання контролю та аналізу операцій транспортно-експедиторської діяльності**» визначено методику внутрішнього контролю операцій на підприємствах транспортно-експедиторської

галузі, проведено аналіз результатів діяльності ТОВ «МІРЛАНД», розроблено на підставі математичного моделювання шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

Галузева специфіка транспортно-експедиторських послуг, обумовлює особливості їх облікового відображення і внутрішнього контролю: 1) споживання транспортних послуг, забезпечуючи процеси постачання, виробництва та споживання товарів, спричиняє підвищення рівня виробничої собівартості цих товарів; 2) момент надання такої послуги збігається з процесом її споживання; 3) розширення міжнародних перевезень приводить до виникнення зовнішньоекономічних операцій; 4) необхідність управління вартістю споживаних матеріальних і трудових ресурсів з метою підвищення конкурентоспроможності підприємства.

У ході дослідження з'ясовано, що більшість чинних законодавчих та інших нормативно-правових актів, які стосуються транспортно-експедиторської діяльності, не повною мірою враховують особливості правовідносин у ринкових умовах господарювання. Для створення ефективної системи правового регулювання ринку транспортних послуг необхідно почати з формулювання та закріплення на законодавчому рівні визначення основних понять, які стосуються транспортно-експедиторської діяльності. Крім того, необхідно привести вже діюче національне законодавство у відповідність із нормами міжнародних нормативних актів, які регулюють перевезення та експедиторську діяльність

Доведено, що показник собівартості транспортно-експедиторських послуг підприємств має вирішальне значення для оцінки результативності транспортно-експедиторської діяльності та визначає фінансовий стан підприємства. Потребує вдосконалення процес обліково-інформаційного забезпечення механізму оптимізації собівартості транспортно-експедиторських послуг, який би дозволив підприємству, з одного боку, максимально додержуватися заданого клієнтом рівня якості, а з другого — ефективно здійснювати свою господарську діяльність за умов конкурентного середовища.

Визначено, що документування та процес надання транспортно-експедиторських послуг потребує вдосконалення. Для належної організації документування витрат на підприємстві необхідно: 1) визначити об'єкти бухгалтерського обліку; 2) оцінити інформаційні запити користувачів облікової інформації; 3) обґрунтувати систему показників, доцільних для включення до форм первинних документів, забезпечити контроль додержання встановленого порядку їх оформлення; 4) розробити форми первинних документів, адаптовані до потреб управління витратами; 5) розробити графік документообігу.

За результатами проведеного дослідження виокремлено принципи, властиві внутрішньогосподарському контролю загалом та його елементам зокрема: суб'єктам, об'єктам та контрольним діям. Таке розмежування принципів забезпечить ефективну організацію внутрішньогосподарського контролю через їх урахування у відповідних регламентних документах. Визначено, що внутрішній

контроль транспортно-експедиторських підприємств має бути зорієнтований на гарантування ресурсної безпеки, підвищення якості послуг та оптимальне зниження витрат. Предметом внутрішнього контролю транспортно-експедиторського підприємства є господарські процеси та операції, пов'язані з наданням автотранспортних та експедиторських послуг, накопиченням та списанням витрат, а також відносини, що виникають при цьому всередині підприємства і за його межами.

Дослідження практики обліку експедиторської діяльності відбувалось за даними товариства з обмеженою відповідальністю «МІРЛАНД». Основним видом діяльності підприємства є інша допоміжна діяльність у сфері транспорту. Діяльність компанії відповідає міжнародним конвенціям, діючому законодавству та застрахована.

Компанія має лінійно-функціональну організаційну структуру. Очолює підприємство директор, який організовує поточну та перспективну діяльність підприємства і несе відповідальність за її здійснення.

Підприємству як у 2017 так і у 2018 році притаманна абсолютна фінансова стійкість.

У межах договору транспортного експедирування ТОВ «МІРЛАНД» виступає як посередник, діючи від імені клієнта, і в цьому випадку воно не є стороною у договорі з третьою стороною, а виступає як повірений. Сума коштів, отримана експедитором для оплати послуг третіх осіб, залучених для виконання договору транспортного експедирування, не відображається у складі доходів, оскільки відсутнє збільшення власного капіталу.

Проведений аналіз діяльності показав, що підприємство демонструє стабільне розширення своєї діяльності. Чистий дохід від реалізації послуг за три роки збільшився у 3,6 рази. Перевищення темпів збільшення чистого доходу від реалізації над темпами збільшення операційних витрат зумовило збільшення за три роки фінансового результату від операційної діяльності так і чистого фінансового результату майже у 6 раз.

Визначення фінансового стану за допомогою інтегрованої рейтингової оцінки надає змогу менеджменту підприємства оперативно реагувати та вживати заходів для запобігання потенційному банкрутству, а дослідивши рейтингову оцінку фінансового стану ми прийшли до висновку, що фінансовий стан підприємства дуже добрий.

Бухгалтерський облік операцій підприємство спирається на національні стандарти бухгалтерського обліку та в цілому відповідає вимогам чинного законодавства. Проте було визначено низку невідповідностей серед яких наступні:

Оскільки особливістю послуг є їх нематеріальність і вони споживаються в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, то за більшістю послуг у підприємства не буває незавершеного виробництва. Як наслідок ТОВ «МІРЛАНД» нехтує застосуванням рахунків витрат 23 «Виробництво» та 91 «Загальновиробничі витрати». Усі витрати відображаються у складі адміністративних та збутових витрат.

Така позиція, зрозуміло, суперечить правилам бухгалтерського обліку та унеможливорює визначення виробничої собівартості. Як наслідок, це призведе до викривлення показників фінансової звітності, а за наявності незавершеного виробництва ще й даних декларації з податку на прибуток. До того ж такий порядок обліку не відповідає вимогам П(С)БО 16 «Витрати» і призводить до порушень бухгалтерського законодавства.

Підприємству запропоновано бухгалтерський облік транспортно-експедиторських послуг здійснювати за окремими об'єктами калькулювання, замовленнями та за видами послуг, що надаються в межах кожного з них; використовувати рахунки виробничих витрат для визначення собівартості реалізованих послуг.

Кошти, що отримує підприємство на користь третіх осіб за своєю сутністю не є оплатою від покупців, тому ми вважаємо, що ці кошти необхідно відображати на рахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

Підприємства даної галузі, у т.ч. ТОВ «МІРЛАНД» часто нехтують внутрішнім контролем операцій, тому з метою запобігання, мінімізації впливу ризиків на фінансово-господарську діяльність підприємств транспортно-експедиторської галузі визначено основні напрямки попереднього, поточного та наступного внутрішньогосподарського контролю впливу ризиків.

Запровадження у практичну діяльність запропонованих рекомендацій сприятиме подальшому вдосконаленню організації обліку транспортно-експедиторських операцій ТОВ «МІРЛАНД», що у подальшому позитивно вплине на всю господарську діяльність підприємства в цілому.

АНОТАЦІЯ

Омелянович А.С. «Особливості обліку і контролю операції транспортно-експедиторської діяльності (на прикладі «ТОВ «МІРЛАНД»»).

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 Облік і оподаткування» за магістерською програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності», Одеський національний економічний університет, м. Одеса, 2019 рік.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та контролю транспортно-експедиторських операцій, методика та організація обліку і внутрішнього контролю у ТОВ «МІРЛАНД».

Проаналізовано сутність та правові аспекти транспортно-експедиторської діяльності, визначено особливості обліку транспортно-експедиторських операцій, досліджено проблемні моменти обліку та внутрішнього контролю операцій ТОВ «МІРЛАНД», проведено аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства, побудовано економіко-математичну модель ефективності діяльності ТОВ «МІРЛАНД» визначено шляхи удосконалення обліку та контролю.

Запропоновано додати в облікову політику одиницю калькуляції послуг, використовувати рахунки виробничих витрат для визначення собівартості послуг, відображати грошові кошти, що надійшли від замовників на користь третіх осіб на рахунку 685 підвищити оперативність оформлення та обробки інформації.

Ключові слова: транспортно-експедиторська діяльність, доходи, витрати, прибуток, рентабельність, облік, контроль.

ANNOTATION

Omelyanovych A. «Features of accounting and control of operation of freight forwarding activity (by the example of “MIRLAND” LTD)»

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «071 Accounting and taxation»
(code and name of the specialty)

under the master's program “Accounting, audit and taxation of entrepreneurial activity”. – Odessa National
(title of master program)

Economic University. – Odessa, 2019.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of accounting and control of freight forwarding operations, methods and organization of accounting and internal control in "MIRLAND" LTD.

The essence and legal aspects of freight forwarding activities were analyzed, the features of accounting of freight forwarding operations were determined, problems of accounting and internal control of operations of "MIRLAND" LTD were investigated, the analysis of financial and economic activity of the enterprise is carried out, the economic and mathematical model of efficiency of activity of "MIRLAND" LTD was determined, the ways of improvement of accounting and control were determined.

It was proposed to add a unit of accounting of services in accounting policy; to use production cost accounts to determine the cost of services, to reflect the funds received from customers in favor of third parties in the account 685 to increase the speed of processing and information processing.

Keywords: freight forwarding activity, revenues, expenses, profit, profitability accounting, control